

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 har hele tiden haft den opfattelse, at det er væsentligt og relevant og rigtigt, at også studerende får en form for støtte til deres transport til og fra studierne. Men vi har i Frihed 2000 også altid haft den opfattelse, at den støtte skal gives i form af et fradrag i stedet for et tilskud.

Et fradrag giver nemlig muligheden for og friheden til, at man selv kan vælge sin transportform, hvorimod tilskuddet betyder, at hvis man vil nyde godt af ordningen, er man tvunget til at benytte den transportform, som politikerne har valgt for borgerne. Vi går ind for frihed også på det her punkt, og derfor mener vi, at det er væsentlig bedre med et fradrag i stedet for et tilskud.

Men når nu loven er, som den er, at man giver tilskud og ikke fradrag, så støtter vi lovforslaget om, at man udvider ordningen til også at gælde mere internationalt, nemlig i Øresundsregionen og i grænselandet.

Det har vi ingen problemer med, men vi bebuder samtidig, at vi støtter forslaget af hensyn til ligestillingen, men at vi naturligvis fortsat vil arbejde på, at det bliver til et fradrag i stedet for et tilskud.

Og så vil jeg allerede her ved førstebehandlingen henlede ministerens opmærksomhed på, at det ikke kun er i Øresundsregionen og i grænselandet, det her opstår. Der er rent faktisk en hel del nordjyder, som har store muligheder for, og som også benytter sig af at tage til f.eks. Norge eller Sverige og studere dér, og derfor bør ordningen vel også omfatte dem.

Men der er jo lagt op til i forslaget, at ministeren kan udvide denne her ordning, og det er ministeren, der har kompetencen, og vi skal hermed opfordre ministeren til at se velvilligt også på Nordjylland.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil gerne sige tak for modtagelsen af lovforslaget. Jeg anerkender selvfølgelig partiernes ønske om at genoptage diskussionen fra det oprindelige forslags behandling om, hvorvidt fradrag eller tilskud er det mest hensigtsmæssige.

Vi fik med det lovforslag, som er udgangspunktet, altså den nuværende ordning, en god ordning, som er velfungerende, og jeg synes, det er fuldt ud berettiget at udvide ordningen som her foreslået, også med den bemyndigelse, som er foreslået, for det er klart, at med de stu-

derendes øgede mobilitet og de stadig bedre muligheder for at studere i udlandet, ikke på egentlige udvekslingsophold, men ved løbende at tage kurser ved andre institutioner, som ligger på den anden side af landegrænsen, er det vigtigt at have mulighed for, at ordningen løbende udvikler sig for at give de studerende de nødvendige muligheder.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning**Formanden:**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 160: Forslag til lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).
(Fremsat 16/12 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Carsten Hansen (S):**

Det barn, vi i dag holder over dåben, har jo haft en lang undfangelsesperiode. Det har været en lang proces, der startede med en redegørelsesdebat og et højskoleudvalg. Vi kan i det her høje Ting jo i hvert fald ikke i denne forbindelse beskyldes for lovjaskeri eller lovsjusk, og jeg vil godt sige, at det er et eksempel på, hvordan det også kan foregå, når det foregår rigtig godt og ordentligt.

Det er jo et lovforslag, hvor vi fastsætter højskolernes fremtidige samfundsmæssige og uddannelsesmæssige placering og vi bevarer et lovfællesskab mellem hele den frie skoleverden.

Jeg synes, at højskolerne er et rigtig godt bud og et af mange bud på fremtiden, der har fortiden knyttet til sig. Og hvordan sikrer vi – og det er jo det, vi gør – den helt specielle danske skoleform, som stort set alle danske partiers hjerter jo banker for? Ja, der er jo lagt op til en kraftig modernisering og en tydeliggørelse af loven, og det glæder mig også i de hørings svar, vi har fået, og den avispolemik, der har været, at se den store opbakning, der har været til lovforslaget.

Man kunne sige: Lad de 1.000 blomster blomstre! Vi er meget glade for lovforslaget i Socialdemokratiet, og det, vi er allermost glade for, er det omkring værdigrundlaget, der er taget op, hvor man på hver eneste folkehøjskole skal formulere et værdigrundlag, som skal skrives i et sprog, der er til at forstå.

Den proces, der dermed sættes i gang, tror jeg er væsentlig for overlevelsen af vores folkehøjskoler, idet man kan gå ind og se, hvad er det for et værdigrundlag, den enkelte folkehøjskole har. Men også den selvevaluering, der er lagt op til, er væsentlig. Jeg tror, det er vigtigt, at man en gang imellem kigger tilbage: Hvad gjorde vi godt, og hvad gjorde vi skidt? Også det, som jeg nævnte i min indledning om, at vi nu får alle de frie kostskoler i én lov, og også det, at vi får skabt et lidt bedre økonomisk grundlag, er væsentligt.

Jeg synes også, at det er vigtigt at sige, at vi her fastholder en vis form for egenbetaling, men egenbetalingen er jo i overensstemmelse med de grundtvig-koldske traditioner, hvor vi har den folkelige kontrol, og det har vi jo dér. Hvis folk vil købe sig en plads på en folkehøjskole, er det noget, de betaler for og yder en vis indsats for selv. Det synes jeg er i rigtig god overensstemmelse med de grundtvig-koldske traditioner.

Der sker, som jeg sagde, også en modernisering i teknisk henseende og en tydeliggørelse, men det, som vi i hvert fald også hos os har været meget optaget af, er den fleksibilitet, som kommer i den nye lov i forhold til antallet af uger, man kan gå der. Det, at man nu kan tage på højskoleophold i 4 uger, og det, at betalingen bliver nedsat, vil måske også gøre, at vi kan få fat i et lidt andet grundlag end det, vi ser i dag, hvor det hovedsagelig er veluddannede unge mennesker, som går på højskole. Ikke for at forklejne dét, men det, at vi kan bruge folkehøjskolen i et bredere perspektiv, og at der kan komme andre grupper ind, ser jeg som en væ-

sentlig styrkelse af hele grundlaget for vores højskoleverden.

Vi er glade for lovforslaget, og vi ser frem til den videre behandling og tilslutter os selvfølgelig lovforslaget.

Else Winther Andersen (V):

Lovforslaget om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler har jo som sagt været et stykke tid undervejs, for det er jo en udmøntning af den rapport, der er kommet fra Højskoleudvalget, og Venstre hilser lovforslaget velkommen.

Det fælles grundlag, som er det bærende ved de forskellige skoleformer, er kostskoleformen som det bærende princip. Det er i den grad bærer af værdierne og kulturen og uddannelsesarven i hele vores folkeoplysning. Derfor er det også godt, at de enkelte skoler skal beskrive deres værdigrundlag, så det bliver synligt for alle, hvad den enkelte skole står for. Og det ville være fint, hvis vi derved også kom til at opleve forskellighederne. Skolerne bliver mere bevidste om tingene, og eleverne kan mere åbent vælge, hvilken skole de ønsker ophold på. Men højskolerne kan jo derved også stille forventninger til sig selv og dermed til det omgivende samfund.

I de år her, hvor velfærdssamfundet er under forandring, er der brug for en stærk folkelig oplysningsstrategi, der kan være med til at opbygge nye fællesskaber mellem den enkelte, samfundet, lokalområderne og ikke mindst erhvervslivet.

Højskolernes styrke ligger også i at skabe rum og få mennesker til at lytte og tale om fællesmenneskelige grundværdier, i at være med til at fremme demokratiforståelsen.

Der er nogle elementer i loven, som jeg godt lige vil standse op ved. Jeg har nævnt værdigrundlaget. Derudover er der de lange kurser på 12 uger. Det er godt, at vi har mindst ét langt kursus på hvert ophold. Der skal være tid til fordybelse i tingene, uden at man altid skal tænke på eksamen.

Og de korte kurser vil kunne tilgodese mange, der har afsluttet en uddannelse, eller eventuelt erhvervslivet, der ønsker at sende sine medarbejdere. For fremtidens ledere og medarbejdere har ikke kun brug for en stor faglig viden, men også for at være omstillingsparat i en omskiftelig verden.

Med hensyn til undervisningstiden i ét fag, der højst kan udgøre halvdelen af tiden, har jeg

en opfattelse af, at det er landet meget godt, men det indebærer jo også, vil jeg godt sige til ministeren, at vi forventer, at vi nu bliver fri for de overskrifter i aviserne om, at ét fag uden det almene islæt har haft den store betydning på et ophold. At forstanderen nu skal godkende undervisningsplanen, mener jeg også ligger inden for forstanderens område.

Der er lagt op til en mere sikker økonomi, bl.a. for højskolerne, ved, at man nu kan se, hvilke aftaler der ligger i fremtiden. Og at den model, vi fik med på finansloven i 1999 med en lavere elevbetaling, nu bliver permanent, mener vi vil kunne give flere elever til skolerne. Men så må jeg også sige: Så forventer vi altså også, at man ikke fra regeringens side går ind og bruger salamimetoden, som vi ligesom har oplevet det ske for efterskolerne i de sidste åringer.

Jeg vil godt sige til ministeren: I bemærkningerne til lovforslaget er der lagt op til, at man godt vil lave forsøg med en højskole for handicappede, men ikke med for sent udviklede, og dér vil jeg i udvalget stille spørgsmål om, hvorfor der er den forskelsbehandling. Men jeg vil også godt sige, at jeg ikke samtidig hermed har sagt god for, at vi skal til at opdele hele højskoleområdet i forskellige grundlag, men jeg synes, vi skal have en dialog om, hvorfor den ene del og ikke den anden.

Tilslutningen vil Venstre gerne give til lovforslaget, og vi vil meget gerne gå positivt ind i udvalgsarbejdet, men der er nogle spørgsmål, vi vil rejse under udvalgsarbejdet, og de vil bl.a. tage udgangspunkt i de henvendelser, vi har fået fra Efterskoleforeningen og fra Foreningen for Folkehøjskoler. Og her tænker jeg specielt på at få en definition fra ministeren af, hvad man mener med den kompetence, som man ikke vil være med til at sætte ord på. Her er et område, jeg også tror det vil være vigtigt at vi får drøftet.

Det er vigtigt for Venstre, at der er en kobling mellem vore frie skoler med en selvstændig placering i det danske uddannelsessystem og det enkelte menneskes behov og interesse. For fremtidens arbejdsmarked vil kræve mere end ren faglighed, det vil også kræve indfølelse, indsigt, åbenhed over for nye situationer, og her kan højskolerne være med til at sætte dagsordenen.

Brian Mikkelsen (KF):

Folkehøjskolerne repræsenterer en efter vores mening meget vigtig del af dansk kultur – en

del, der er værd at styrke og bevare, så folkehøjskolerne både kan spille en rolle i vores demokrati og også i hele uddannelsesdebatten.

I Det Konservative Folkeparti har vi op gennem historien støttet og arbejdet for den danske folkeoplysning, og det vil vi selvfølgelig også fortsætte med at gøre. Men det er ikke ensbetydende med, at vi støtter hele højskoleideen for at bevare alle de højskoler, der er i dag, for enhver pris. Et godt højskoleudbud er ikke nødvendigvis ensbetydende med alle de folkehøjskoler, der er i dag.

Det er vigtigt, at vi holder os for øje, at højskolerne gennem alle årene er kommet og gået. Mange skoler er opstået i tidens løb, fulgt med de strømninger, der er i samfundet på det tidspunkt, og mange skoler har måttet lukke. Det er udviklingen, der præger tidens holdninger og modeluner, og som hele tiden stiller nye krav til skolerne.

Det vil sige, at for os handler en revidering af loven om de frie kostskoler således ikke om at forsøge udelukkende at bevare de eksisterende skoler og hjælpe dem gennem svære tider. Det drejer sig derimod om at bevare ånden og den oprindelige idé bag folkehøjskolerne.

Derfor er vi fra konservativ side også tilfredse med, at lovforslaget præciserer og uddyber formålsbestemmelsen og fastslår, at undervisningen skal være af bred, almendannende karakter. Lovforslaget præciserer således klart og tydeligt, at den brede, almene oplysning skal udgøre mindst halvdelen af undervisningen for den enkelte elev, ligesom vi også godt vil have det. Dermed skulle de kurser af mere eller mindre tvivlsom karakter, vi har set rundt omkring på landets folkehøjskoler gennem de seneste år, være ryddet af vejen.

Vi er også godt klar over, at nogle af højskolerne måtte oprette dem af økonomiske årsager. Højskolerne har været trængt. Derfor var vi også med til at skaffe ekstra penge til højskolerne sidste år og forsøgte også igen i år, og det er også kommet op på et rimeligt niveau. Det kræver så også, at højskolerne selv griber i egen barm og sørger for, at alle højskoler lever op til de bestemmelser, der er om, at man ikke skal komme med for meget ferieaktivitet, for meget fritidsaktivitet, med statstilskud. Det synes jeg også folkehøjskolerne selv har været med til at rive op i, og der er ikke mange slemme eksempler tilbage.

Et andet vigtigt element i lovforslaget er tydeliggørelsen af skolernes værdigrundlag. Det

er vigtigt, at der sker en tydeliggørelse af skolernes værdigrundlag og holdninger for den brede offentlighed, så ingen er i tvivl om, hvilke holdninger og attituder den enkelte skole bygger på. Der skal herske klarhed og gennemskuellighed omkring de danske folkehøjskoler.

Vi er også glade for, at loven fastslår, at selve samværet er en væsentlig del af folkehøjskolerens grundlag. Fra konservativ side mener vi, at det er vigtigt at sikre, at samværet bevares i sin nuværende form, og det betyder, at størstedelen af skolernes elever fortsat skal bo på skolerne. Forsøger vi at bløde op på dette ved at tillade, at en større del af eleverne kun er på skolen i løbet af dagtimerne, risikerer vi at ødelægge det intense miljø, som er en del af højskolerens særpræg.

Gennem de senere par år har der også været en beklagelig tendens til, kan man se af de forskellige undersøgelser, at eleverne hovedsagelig kommer fra mere velstående samfundslag. Vi fastslog allerede under behandlingen af redegørelsen tilbage i 1997, at vi mener, der ligger en vigtig opgave for skolerne i, at alle samfundsgrupper skal repræsenteres på folkehøjskolerne. Folkehøjskolen skal være et sammenfurium, et mødested, hvor man bryder med hinandens meninger og der opstår nogle nye for alle danskere.

I lovforslaget lægges der også op til, at en formindsket deltagerbetaling er løsningen på problemet. Det tror vi også på. Det må være sådan, at det må være overskueligt for alle, når man sammenligner med, hvad man ellers har af kost- og huspriser derhjemme, at kunne deltage i et forløb på en folkehøjskole.

Så alt i alt mener vi fra konservativ side, at vi har at gøre med et godt, gennearbejdet lovforslag, som vi umiddelbart kan støtte.

Anne Baastrup (SF):

Da hr. Aage Frandsen ikke kan være her i dag, skal jeg læse hans ordførertale op.

SF kan støtte grundtanken i forslaget, selv om vi godt nærmere vil have belyst indholdet og konsekvenserne af de enkelte paragraffer.

Vi sætter også spørgsmålstejn ved fornuften og det rimelige i at opretholde nogle af de paragraffer, som er en videreførelse af nogle af de bestemmelser, som kom ind i forbindelse med den såkaldte Tvind-særlov. Disse spørgsmål vil vi godt have nærmere drøftet i forbindelse med udvalgsarbejdet, og det kan på grund af vores

holdninger til indholdet af disse paragraffer give anledning til ændringsforslag.

Folkehøjskolerne, efterskolerne, husholdningskolerne og håndarbejdsskolerne er vigtige i det danske uddannelsessystem – på den ene side en del af skolesystemet, og på den anden side en fri skoleform, der ikke kan sammenlignes med nogen anden dansk institution på grund af kostskoleformen, hvor almen og faglig oplysning sammen med et intensiveret samvær udgør et unikt læringsmiljø.

Skoleformerne har et fælles historisk udspring i folkehøjskolen fra midten af 1800-tallet, og de knyttes sammen af kostskoleformen som det fælles bærende princip.

Folkehøjskolerne har i de senere år oplevet en nedgang i elevtallet. Det voldsomme fald skyldes hovedsagelig de små ungdomsårgange og de unges bedre muligheder for at komme i uddannelse og i arbejde. Det har medført færre elever, som har fået finansieret deres ophold ved hjælp af dagpenge eller sociale ydelser. Til gengæld er der flere selvbetalere end nogen sinde, hvilket viser, at folkehøjskolerne er mere levende end nogensinde, da et højskoleophold er ganske omkostningsfyldt. Faldet i elevtallet bevirker dog, at mange højskoler har økonomiske vanskeligheder.

Historisk set er det karakteristisk for folkehøjskolerne, at højskoler bliver oprettet og højskoler lukker. Alene i årene 1970-1999 er 82 højskoler blevet godkendt som tilskudsberettigede, og 59 har ikke opnået eller er ophørt med at modtage tilskud.

Efterskolerne har derimod fået flere elever, selv om der er blevet færre i ungdomsårgangene. I løbet af 1980'erne og 1990'erne har en stadig større andel af unge taget 1 til 2 år på en efterskole. Selv om ungdomsårgangene i perioden fra 1982 til 1997 er faldet, er efterskoleelevtallet i samme periode steget med 62 pct. I alt har mere end 185.000 unge været på efterskole i denne periode.

Et særligt udviklingstræk i efterskolen har været, at antallet af efterskoler, der henvender sig til elever med indlæringsvanskeligheder, er steget markant i samme periode. I 1982 var 14 af 161 efterskoler karakteriseret ved et samlet tilbud til unge med indlæringsvanskeligheder, og dette tal er nu steget til 32 ud af 237. Den stærke søgning til efterskolerne viser, at denne skoleform har et tilbud, som folkeskolen ikke kan imødekomme.

Den øgede søgning til efterskolerne er også bemærkelsesværdig, da prisen på et efterskoleophold er steget ganske meget de senere år, så meget, at vi nu må sige, at det er ved at være på det kritiske niveau, som kan gøre det meget svært for lavindkomstgrupper at finansiere et efterskoleophold.

Endelig er der husholdningsskolerne og håndarbejdsskolerne, der koncentrerer sig om praktisk, kreativ og faglig undervisning i husholdnings- og håndarbejdsfag.

Som sagt støtter vi grundtanken i lovforslaget, herunder det nye vedrørende folkehøjskolerne, men der er gamle elementer fra Tvindsærloven, som vi mener bør fjernes eller i det mindste ændres.

Christian H. Hansen (DF):

Dansk Folkeparti vil altid stå varmt vagt om højskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Vi mener, at de førnævnte skoler er en del af det danske demokrati. Det er en helt speciel del af vores kultur og vores folkeoplysning, nogle skoler, som har nogle kvaliteter, som er værd at bevare.

Derfor hilser vi også dette lovforslag velkommen, og jeg synes, det er en meget passende agtelse, man har vist over for skolerne, at man med lovforslaget har forsøgt i meget stor udstrækning at følge Højskoleudvalgets forslag, således at folkehøjskolerne, efterskolerne, husholdningsskolerne og håndarbejdsskolerne får nogle vilkår, som er rimelige, og som gør det muligt for dem at fortsætte deres folkelige oplysningsarbejde i årene fremover.

Noget, som jeg ønsker at fremhæve som værende særdeles positivt efter Dansk Folkepartis opfattelse, er, at man nu præciserer begrebet værdigrundlag, og det er jo også Højskoleudvalget, der i sin rapport har foreslået, at det af en folkehøjskoles vedtægter skal fremgå, hvilket værdigrundlag skolen hviler på, og at værdigrundlaget formuleres i et alment sprog, som vil være offentligt tilgængeligt, og at det indgår som udgangspunkt for skolens selvevaluering.

På dette grundlag kan kommende elever i højere grad vurdere, om de ønsker at deltage på skolens betingelser. Jeg er opmærksom på, at nogle skoler gør det i dag, men har forstået, at det nu skal være sådan, at de skoler, som ved lovens ikrafttræden ikke har formuleret værdigrundlaget i vedtægterne, skal indføre det ved første vedtægtsjustering.

Det er dog også vigtigt, at selvevalueringen bliver foretaget grundigt, og at den efterfølgende kan læses i et sprog, som er forståeligt.

Dansk Folkeparti sætter også pris på, at de frie kostskoler igen får ret til betegnelsen: Privat, selvejende institution. Selv om dette ord ikke har stor juridisk eller forvaltningsmæssig betydning, finder vi det velkomment, at ministeren hermed anerkender afstanden mellem staten og de frie kostskoler.

Alligevel har vi i de senere år mærket, at Finansministeriet har iværksat stor nidkær granskning af folkehøjskolerne ansættelsesforhold for forstandere og lærere. Det sker med hjemmel i bl.a. § 9, som staten bruger til at gennemføre vilkår, der uden hensyn til højskolerne særlige forhold helt ned i detaljen skal ligne de statslige overenskomster. Dansk Folkeparti har meget svært ved at forstå statens interesse på dette punkt.

Jeg har valgt at tage nogle enkelte ting frem ud af de mange, vil jeg sige, overvejende positive elementer, der er i det her lovforslag. Men jeg er også opmærksom på, at de samvirkende invalideorganisationer er kommet med nogle indsigelser, som vi vil kigge på under det kommende udvalgsarbejde.

Men vi synes, at lovforslaget overordnet er fornuftigt, og vi vil medvirke til, at det får en sober og fornuftig udvalgsbehandling, således at lovforslaget snart kan blive vedtaget her i det høje Ting.

Susanne Clemensen (CD):

Tilbagegangen i elevtallet på folkehøjskolerne samt husholdnings- og håndarbejdsskolerne har naturligvis givet anledning til mange overvejelser om, hvilke formål højskolerne skal have i dag. Derfor behandler vi i dag i Folketinget et udspil til en helt ny lov om de frie kostskoler, hvor det særlig er højskolerne, der er i fokus.

Ét kan vi da heldigvis konkludere, hvilket Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler da heller ikke undgår at gøre opmærksom på i sit hørings svar af 22. november 1999: Efterskolerne har i de seneste 25-30 år gennemløbet en udvikling, som overgår de foregående 100 år, hvis der ses på elevtilgangen. Forklaringen er vel, at efterskolerne kan lidt af det samme, som folkehøjskolerne samt husholdnings- og håndarbejdsskolerne, men de har til gengæld den fordel, at de ikke skal vente på, at eleverne bliver knap 18 år.

Med det vil jeg blot sige, at højskolernes tradition for undervisning og samvær i et kostskolemiljø, som er præget af værdier, faktisk lever i bedste velgående og møder stor opbakning blandt børn og unge og deres forældre.

Grundtvig og højskolerne er noget af det mest danske, der findes, og derfor kan der heller ikke være nogen tvivl om, at højskolerne også skal sikres en fremtidig placering i det danske uddannelses- og folkeoplysningsmiljø.

Ingen kan vist beskyldes for, at det er den nuværende udlændingedebat, der får os til at sige, at vi bør værne om den danske højskole. Tværtimod har vi altid talt varmt for at prioritere fag som historie, geografi og samfundsforhold i folkeskolen og vores ungdomsuddannelser.

For hvis der er noget, som præger den nuværende udlændingedebat, så er det vel, at mange danskere føler en dyb usikkerhed i forhold til indholdet af vores nationale identitet, som direktøren for Dansk Industri, Hans Skov Christensen, også påpegede i sin kronik i Politiken i tirsdags, en usikkerhed, som giver sig udtryk i en angst for det ukendte, de fremmede og internationalisering.

Vores forståelse af, hvem vi selv er, hvilke værdier der er centrale for os, hvad det vil sige at bo i Danmark, samt Danmarks placering og samspil med omverdenen udfordres. Her har højskolerne et virkelig godt udgangspunkt for at lære eleverne at formulere visioner om fremtiden på baggrund af elevernes kendskab til og forståelse for dansk historie og kultur.

Derfor støtter vi i CD, at det almene folkeoplysende hovedsigte med den undervisning og de kurser, der tilbydes, får en mere fremtrædende placering i forslaget til en ny lov, og at den enkelte højskoles værdigrundlag nedskrives og gøres tilgængeligt for alle både i form og i indhold. Det tilsammen med selvevalueringen tror vi i CD kan være med til at sikre en løbende debat om og udvikling af den enkelte højskoles værdigrundlag samt den undervisning- og kursusvirksomhed, der tilbydes.

Og hvis der kan laves kurser på højskolerne, hvor udlændinge også kan få lejlighed til at lære dansk sprog, historie, kultur og samfundsforhold, så vil vi i CD se meget positivt på det her lovforslag.

Henrik Svane (RV):

Jeg er meget enig i den socialdemokratiske ordførers indledning i dag: at det er et barn, vi hol-

der over dåben. Hvis der skulle blive det billede, så er jeg som radikal ordfører glad for at stå fadder til det her, for de frie kostskoler har jo altid haft en meget central plads i Det Radikale Vestres hjerte.

De frie kostskoler, herunder højskolerne, er jo en meget vigtig del af dansk kultur og dansk selvforståelse, fordi de netop altid har repræsenteret frisind og tolerance. Det er godt, at højskoler nu skal formulere grundlaget og formålet med højskolens virke for at sikre en større bevidsthed om, hvad den enkelte højskole står for, og hvad de særligt ønsker at påvirke samfundet med, herunder selvfølgelig med udgangspunkt i eleverne.

Selve evalueringen synes vi også er meget, meget fin, fordi den konstant lægger en opgave på skolen om at forholde sig til virkeligheden, til tiden og de tendenser, der er i tiden om at tænke nyt.

Vi synes også, det er positivt, at loven lægger op til et mere fleksibelt højskoleophold, således at skolerne ikke i samme grad blot henvender sig til unge mennesker, men også giver andre aldersgrupper gode muligheder for at blive indpasset i et højskoleophold, herunder de 30-60-årige som en ny målgruppe, som højskolerne selvfølgelig igennem længere tid har søgt at få ind. Men vi håber på, at der med den nye lov her vil gives et kraftigt incitament til folkehøjskolerne, og at det må lykkes dem at få en større del af denne målgruppe med ind i samarbejdet.

Også i en tid med stigende usikkerhed og debat om, hvad der er dansk tradition og historie, er de frie kostskoler og herunder ikke mindst højskolerne meget vigtige. Debatten her i salen i går om islamisering viste for mig med al tydelighed, at frisind og tolerance desværre endnu ikke har formået at bide sig helt fast som en integreret del af forståelsen af dansk kultur. Det viser, at højskolerne og de frie kostskoler fortsat er meget nødvendige for til stadighed at være et sted for opdragelse til demokrati. Derfor er det vigtigt, at højskolen også fremover vil være en aktiv og levende medspiller i det danske demokrati.

Højskolerne har fået ny forening. Det er sammenslutningen af Højskolernes Sekretariat og den tidligere FFD-forening, og barnet har fået det nye navn Folkehøjskolernes Forening i Danmark.

Noget af det første, der er sket i diskussionerne, efter at man har valgt ny bestyrelse, er, at

der igen kommer en debat om begrebet kompetence. Det er væsentligt, at højskolerne på dette punkt er villige til at tænke nyt. Omgivelserne og kravene ændrer sig, og højskolerne er nødt til at tage bestik af forandringer i samfundet og forholde sig til de udfordringer, det medfører.

Vi håber, at vi med det her lovforslag vil være med til at udvikle højskolen og ikke forstene den.

Søren Kolstrup (EL):

Flere ordførere har jo påpeget, at højskolen har en særlig placering i det danske uddannelses-system. Det er rigtigt. Højskolens værdigrundlag er det positive frisind, tolerancen, sagde den radikale ordfører. Man kan sige, at det ligger som et dobbeltkrav til højskolen: Der er et til samfundet om, at eleverne skal komme frivilligt uden tvangsanbringelse, og der er kravet til det enkelte menneske om, at vedkommende selv skal være et frit menneske. Højskolerne kan jo bedømmes som fristeder, der giver frie rum.

Hvis man skal bedømme højskolen i dag, kan man sige – så vidt jeg kan se – at den står i en spænding mellem på den ene side at fungere som en kritisk lomme i forhold til et meget effektivitetsjagende managementsamfund og på den anden side utrolig let at komme til at fungere som en del af det almene uddannelses-system.

Der skal ikke være tvivl om Enhedslistens holdning. Hvis det skal have en mening at fastholde højskolen, skal den selvfølgelig have sin forankring i at være en kritisk lomme og ikke en del af et mere effektivitetsjagende samfund. Det skal netop være et sted, hvor man har tid til at reflektere over livet og vejen.

Man kan sige, at folkehøjskolerne har en glørværdig fortid. Det startede jo med, at det var en del af bondebevægelsens projekt, dengang bondebevægelsen var en del af en demokratisk og et autoritetsoprør mod staten. Senere hen fik vi jo også husmandshøjskoler, og til sidst fik vi arbejderbevægelsens højskoler. I hver fase har der været tale om, at højskolen har rummet en modkultur og et kritisk potentiale, der har sagt nej tak til mainstream, og i dag kan man vel sige, at højskolen både rummer kritik og ja og amen-holdningen.

Den konservative ordfører, hr. Brian Mikkelsen, understregede, at højskolen er for alle. Den socialdemokratiske ordfører, hr. Carsten Hansen, berørte det samme tema.

Enhedslisten er sådan set enig i det synspunkt, at højskolen skal være for alle, men det springende punkt er sandelig: Hvordan bliver den for alle? I den forbindelse må jeg nok sige, at Enhedslisten klart tager afstand fra det forhold, at antallet af arbejdsløse endnu en gang er blevet stærkt indskrænket i forbindelse med stramningerne omkring arbejdsløses mulighed for en almen uddannelse.

Vi kan ikke nok tage afstand fra de nedskæringer i den såkaldt positivliste, der betyder, at man ikke kan få uddannelsesorlov til højskoleophold. For når man ikke kan det, risikerer vi jo netop, at højskolen bliver for nogle og ikke for andre, og så kan den meget let blive stemplet som det, vi i hvert fald ikke ønsker den bliver stemplet som, nemlig for de velbærgede og en del af et klassesamfund, som antager nogle nye former – nogle kalder det totredjedels-samfundet.

Hvis jeg skal hæfte mig ved et par enkelte ting, så er det det forhold, at jeg finder det positivt, at lovforslaget slår fast, at hovedsigtet er folkelig oplysning, og at et bestemt fag eller en bestemt faggruppe ingen sinde kan fylde mere end halvdelen af den enkeltes undervisningstid. Det princip kan Enhedslisten skrive under på.

Så er der et andet princip, som vi har været en smule tøvende over for – jeg har godt hørt, at der har været en lang række ordførere, der har fundet det godt, men vi er en smule tøvende – og det er det nye begreb værdigrundlag, som nu indføres i lovgivningen.

Det kan være fint nok, at man altså her kan sige: Jamen vi tilhører den tradition, vi er marxister, og vi er koldske, og vi er grundtvigianere og af den og den karakter, og vi er frisindede jyder, eller hvad man kan finde på at skrive. Men der står også, at værdigrundlaget skal danne baggrund for selvevaluering, som det hedder.

Og det kan godt være, at det er meget godt med sådan en selvevaluering, men når vi er en smule tøvende, er det, fordi vi jo ved, at der for øjeblikket hersker den tendens herinde i Folketinget, at evalueringen lynhurtigt fører til et vældigt bureaukrati, hvor man hele tiden skal varemærke et eller andet med, om det er godt, skidt eller halvgodt, ud fra sådan nogle tabeller over evaluering.

Hvis det er det, der er bare den mindste antydning af, jamen så vil vi gerne have, at den paragraf får fingeren, men hvis det blot betyder, at man hele tiden skal besinde sig på sit eget

grundlag og tale sammen med dem, der er på højskolen – og jeg kan se, at den socialdemokratiske ordfører nikker – jamen så er det da kun fint, også hvis vi kan bringe det princip videre til andre dele af undervisningssystemet, hvor vi jo netop har haft diskussionen om evaluering, og hvor vi er nogle, der har taget skarpt afstand fra det nye evalueringsinstitut.

Men lad det så ligge. For Enhedslisten er uddannelse og oplysning væsentlige goder, der skal være til rådighed for alle, og vi vil som sagt arbejde for, at det netop bliver for alle.

Temaet om antallet af højskoler har været berørt, og vi finder, at det vil være attråværdigt, hvis vi faktisk får så mange højskoler som muligt, der gror op nedefra. Målet er da ikke færre højskoler, målet er da, at vi netop i den tid, vi lever i, får, ja, som jeg kaldte det før, flere kritiske lommer.

Endelig skal jeg sige, at vi fuldt ud kan tilslutte os SF's ordførers, fru Anne Baastrups, betragtninger om, at elementer fra Tvind-særloven skal fjernes. Vi vil gerne støtte ændringsforslag hertil, men som sagt: Vi er positive over for dette lovforslag.

Tove Videbæk (KRF):

Grundlaget for dette lovforslag var rapporten »Folkehøjskolens fremtid«, der blev udarbejdet af ministerens højskoleudvalg i 1999.

Formålet er at justere og fastsætte de fremtidige rammer og vilkår for de offentligt støttede frie kostskoler, både folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.

L 160 drejer sig især om folkehøjskolernes vilkår og placering i det danske uddannelsesbillede som frie skoler med et selvvalgt værdigrundlag. Højskolerne tilbyder jo på grundlag af deres eget værdigrundlag kurser, der skal have et alment sigte, der styrker elevernes personlige, faglige og almene kvalifikationer og dermed forbedrer deres muligheder dels for at gå videre i uddannelsessystemet og dels for at deltage i samfundslivet, og L 160 følger i stor udstrækning Højskoleudvalgets forslag.

Der er mange gode punkter i det, men jeg vil fremhæve nogle få: Bl.a. er der blevet afsat en bevilling til nedsættelse af egenbetalingen på kurser af 12 ugers varighed, og på de årlige finanslove skal der afsættes en særlig pulje med henblik på en mere målrettet elevrekruttering. Den ekstra bevilling til højskolen, der blev givet i 1999, og som Kristeligt Folkeparti var med til

at få igennem på finansloven 1999, gøres nu permanent fra finansåret 2000.

Skolernes hovedsigte er folkelig oplysning, og den brede, almene oplysning skal udgøre mindst halvdelen af den enkelte elevs undervisningstil.

Jeg vil også nævne værdigrundlaget, som jeg synes er meget fint at få med her, for de frie skoler er jo idébårne skoler, og derfor foreslås det også her, at hver skoles værdigrundlag formuleres i et alment sprog, er offentligt tilgængeligt og indgår som udgangspunkt for skolens selvevaluering. Det kan jo medvirke til, at den enkelte højskoles identitet træder tydeligere frem både for dem selv, for eleverne og for det omgivende samfund.

Endnu et punkt er, at L 160 vil gøre det muligt for andre end de helt unge at komme på højskole. Lovforslaget indeholder nogle regelændringer, der vil gøre det lettere for en ældre aldersgruppe at komme på højskole, alt sammen noget, som vi synes er positivt.

Så har jeg et par kommentarer og et enkelt spørgsmål til ministeren, for i kapitel 2, § 6, står der, at skolen skal råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser osv. samt udgøre en geografisk og bygningsmæssig enhed. Det stod der også i den gamle lov, men der har været problemer med det, fordi der er flere foreninger og grupper, der har ønsket at oprette frie kostskoler, og som har arbejdet med dette punkt og ikke har kunnet komme frem til en brugbar løsning.

Man har spurgt både Undervisningsministeriet og Boligministeriet osv. om, hvad en geografisk og bygningsmæssig enhed er. Er det en byggegrund, hvorpå der ikke ligger andet end denne skoles bygninger, eller kan en bygningsmæssig og geografisk enhed f.eks. være to etager i en stor bygning, to etager, som er afskåret fra resten af etagerne i bygningen? I disse etager skulle der så være de her masser af elevværelser, forstander- og lærerbolig, kostforplejning, opholdsarealer, undervisningslokaler og udstyr.

Men når ministeren ifølge stk. 4 kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for nye skoler, vil ministeren så også kunne tolke geografisk og bygningsmæssig enhed, så det vil blive muligt at etablere en fri kostskole også i en storby?

På det helt overordnede plan er det vigtigt, at vi her i dag minder hinanden om, at det er en samfundsopgave at sikre, at der skabes reel mulighed for, at alle danskere, også invalide og

handicappede, kan få adgang til folkehøjskolens undervisning og samvær.

Alle vi, som har været på højskole, ved jo, at det har betydet meget for os både vedrørende afklaring og personlig udvikling og det at få klarhed over, hvad man vil/skal fremover i sit liv. Et højskoleophold er som en oase mellem skole, uddannelse, arbejdsliv osv., og dette lovforslag er godt på vej til at sikre dette som en mulighed for alle danskere.

Efterskolerne er der ikke fokuseret voldsomt på i lovforslaget, da hensigten primært har været at se på folkehøjskolernes forhold, men vi skal også være opmærksomme på vore efterskoler, som har en enorm betydning for de helt unge og for vort samfund som helhed, og efterskolerne oplever p.t., at økonomien strammer.

Men alt i alt er forslaget, L 160, et godt oplæg til videre behandling i udvalget.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 støtter lovforslaget. Jeg skal ikke bruge tid på at gentage de mange gode argumenter, der har været for forslaget, men koncentrere mig om tre ting, som vi også i frihed 2000 vil forfølge under udvalgsbehandlingen.

Den ene er, at der er jo ingen tvivl om, at mellem linjerne i en række paragraffer i lovforslaget står der Tvind. Og det er rart at se, at ministeren har taget hånd om den problemstilling, der har været tidligere, og som forhåbentlig ikke kommer fremover. Men vi er lidt i tvivl, om man nu også har sikret sig tilstrækkeligt på alle punkter, at skolerne ikke bare, når man fra ministerens side går ind og underkender en skole og fratager den tilskuddet, så kan henvende sig hos kommunerne og fortsat få tilskud derfra.

Det fremgår af visse paragraffer, at betingelsen for tilskud fra kommunerne er, at skolerne er godkendt af ministeren. Men i andre paragraffer fremgår det ikke lige så tydeligt, og derfor vil vi under udvalgsbehandlingen stille spørgsmål for at få præciseret, at det altså gælder i alle tilfælde, at enhver form for tilskud, uanset hvor det kommer fra, forudsætter, at skolerne er godkendt af ministeren.

Det andet, vi vil tage fat i – og jeg kan lige så godt bebude allerede nu, at det bliver et ændringsforslag, som vi i Frihed 2000 kommer til at stille til lovforslaget – er i § 46, stk. 2. § 46 handler om overtrædelse af lovens bestemmelser m.v., og hvad der så skal ske i den forbindelse. Og stk. 1 er en ganske udmærket bestem-

melse, nemlig at undervisningsministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis ikke kriterierne er opfyldt, og sådan skal det være.

Men problemet kommer nede i § 46, stk. 2, som det for så vidt er helt overflødigt at sætte ind. Men der må være en eller anden signalværdi i det, og den signalværdi, som vi tolker, er vi ikke tilfredse med. Derfor vil vi have stk. 2 til at udgå. For stk. 2 siger nemlig:

»Undervisningsministeren kan endvidere efter drøftelse med den pågældende skoleforms forening beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, hvis undervisning eller øvrige forhold findes åbenbart i strid med sædvanlig praksis for den pågældende skoleform.«

Se, det står jo sådan set allerede i § 46, stk. 1. Der har ministeren muligheden for at gå ind ved egen kraft og sige, at her stopper tilskuddene helt eller delvis. Hvorfor så have et stk. 2? Ja, det er, fordi man ønsker at sende et signal til de her skoler om: Slå jer nu sammen i nogle foreninger! Foreningerne får så en eller anden kompetence til sammen med ministeren at bestemme, om en skole fortsat skal have tilskud.

Og det, vi er bange for, er, at der ligger en grad af foreningstvung i det her, at skolerne føler, at de er nødt til at være med i de her foreninger, for ellers kan de blive ugleset, og hvis man først er blevet ugleset, har foreningen muligheden for sammen med ministeren at fratage en tilskuddet.

Sådan er det naturligvis ikke, hvis man skal spørge ministeren og ministeren skal svare ærligt her fra Folketingets talerstol, men for at der nu ikke skal være tvivl, kan man lige så godt lade stk. 2 udgå.

Det tredje element, som vi vil forfølge, er noget, som jeg tog hul på allerede under behandlingen af lovforslag nr. L 97, nemlig om de udviklingshæmmedes mulighed for at komme på højskole. Jeg stillede spørgsmål til ministeren, og ministeren var så sød at fortælle, at det ville være mere relevant at tage den debat under L 160, som var på vej på det tidspunkt.

Derfor vil jeg henlede opmærksomheden på De Samvirkende Invalideorganisationers henvendelse, DSI's henvendelse, der siger, at de synes, at det er et godt lovforslag, men at de ved fra praksis, at skolerne i visse tilfælde fravælger handicappede, når de udvælger elevgrupperne, og at specielt de udviklingshæmmede har svært ved at komme på de almindelige højskoler. Og i

stedet for, at man så skal presse dem ind, tvinge dem ind, foreslår DSI, at der skabes hjemmel til, at der kan etableres folkehøjskoler for de grupper, som ikke bliver optaget på andre folkehøjskoler, f.eks. mennesker med udviklingshæmning.

Det var præcis det, jeg rejste under L 97, og jeg vil rejse det igen under denne debat, og jeg håber, at vi kan blive enige om, at den dispensationsmulighed bør der åbnes for med hensyn til de udviklingshæmmede, så De Samvirkende Invalideorganisationer kan etablere folkehøjskoler på linje med andre folkehøjskoler, men hvor det altså er nemmere for dem at komme til.

Men konklusionen bliver, at vi i sidste ende stemmer for lovforslaget.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil gerne takke for forslagens modtagelse. Det er klart, at i behandlingen af et lovforslag som det her, som omfatter flere skoleformer, vil den lange lovforberedende fase påvirke forslagens modtagelse, og det er derfor ikke uventet, at det er højskolernes forhold, som er i fokus, fordi hele denne lange lovforberedende proces jo tog udgangspunkt i Folketingets redegørelsesdebat for snart to år siden.

Dermed være også sagt, at vi har lagt meget vægt på at følge det arbejde, som er blevet gjort i Højskoleudvalget, og også følge den meget positive holdning, der blev givet udtryk for ved Folketingets redegørelsesdebat, og som er blevet gentaget i bemærkningerne i dag.

Lovforslaget forholder sig jo til skolernes identitet, værdierne, det almene og det faglige, det forholder sig til skolen som en fri og åben skoleform, og det forholder sig til skolernes økonomiske vilkår.

I forhold til det, at skolerne skal være frie og åbne, står en række bestemmelser meget centralt. I behandlingen af høringssvarene har vi åbnet for at se på, hvilke muligheder der er for at øge adgangen for f.eks. evnesvage og handicappede til højskolerne som helhed.

Men vi foreslår ikke, at der oprettes særlige højskoler, særlige højskoler for evnesvage, særlige højskoler for handicappede. Vi ønsker at fastholde, at højskolen er en fri og åben skoleform for alle danskere, men anerkender i lovforslaget, at der er et felt, som sandsynligvis ikke er udviklet nok, fordi der jo givetvis er ræson og bund i de bemærkninger, som er kom-

met fra de forskellige foreninger, som repræsenterer evnesvage og andre med handicap. Derfor synes vi, det skal være muligt at lave forsøg og udviklingsarbejde for at sikre tilgængeligheden på de almindelige højskoler.

Det andet i forhold til at sikre, at skolerne er frie og åbne, er at stå fast på uafhængighedskravet, at den enkelte skole må være uafhængig i sit virke. Og det er det, som er baggrunden for at gentage det, man kender fra den generelle del af Tvind-lovgivningen, nemlig at skolen i sin form må være uafhængig og optaget af egne forhold og derfor ikke blive en del af en koncert på den ene eller den anden måde.

Det håber jeg også vil fremmes ved paragraferne om værdigrundlag og selvevaluering, og jeg synes egentlig, at hr. Søren Kolstrups bemærkning om det at besinde sig på eget grundlag er meget præcist: at man fastholder sig selv på det, som er udgangspunktet i det virke, man har i hverdagen, og at der netop ikke her er en tendens til hverken rangordning, eller at der gribes ind i den frihedstradition, som må være udgangspunktet for højskolernes fortsatte udvikling.

Spørgsmålet om bygningsmæssig helhed håber jeg vi kan vende tilbage til under udvalgsbehandlingen. Det er en gentagelse af den nuværende paragraf, og der ligger ikke i det fremsatte forslag et forsøg på hverken så at sige at indskrænke eller udvide den. Men nogle af de spørgsmål, som stilles til bygningsmæssig enhed, kommer jo via samfundets generelle udvikling, og derfor må vi se på, hvordan vi skal fortolke den, og hvilken praksis der skal lægges.

Jeg håber i det hele taget, at højskoleforslaget, som jo omfatter de fire skoleformer, generelt vil blive set som et udgangspunkt for den fortsatte udvikling af folkeskolen og ikke som enden på en debat. Tværtimod tror jeg, der er brug for en fortsat debat og en fortsat udvikling af de danske folkehøjskoler, men også af disse skoleformer som helhed, og det er efter min opfattelse sådan, at det giver lovforslaget en mulighed for.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FRI):

Tak til ministeren for den imødekommelse, der var, men jeg synes stadig væk, der er et hængeparti. Ministeren var meget afvisende i forhold til De Samvirkende Invalideorganisationer, og det skuffede mig noget. Man kan godt have nogle teoretiske holdninger til, hvordan det bør

være i virkeligheden, men det er også væsentligt, at vi ser på, hvordan virkeligheden er, og at vi indretter lovgivningen efter virkeligheden. Og det, der altså gør sig gældende, hvis jeg skal citere fra brevet fra De Samvirkende Invalideorganisationer, er, at de skriver:

»Desværre finder vi ikke, at der i det fremlagte lovforslag er taget højde for at sikre en reel adgang for alle til de danske folkehøjskoler. Lovgivningen synes at være god nok, men mange folkehøjskoler kender ikke nok til gruppen af mennesker med handicap, hvorfor handicappede ofte vælges fra, når der udvælges elever til folkehøjskolerne. Specielt har vi kunnet konstatere, at dette gør sig gældende for mennesker med udviklingshæmning blot med henvisning til deres handicap og uden at møde ansøgerne.«

Når virkeligheden er sådan derude, mener jeg, at Folketinget har en forpligtelse til at sikre, at vi får lavet om på den virkelighed, så også de handicappede, de udviklingshæmmede har mulighed for at komme på folkehøjskole, og ikke som det er i dag, hvor de altså tilsyneladende bliver valgt fra. Det synes vi er dybt beklageligt, og når De Samvirkende Invalideorganisationer, som er dem, der har fingeren på pulsen, advarer og siger, at det lovforslag, ministeren har fremlagt, ikke er nok, så skal der noget mere til.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Måden, lovforslaget er fremlagt på, afspejler på ingen måde en afstandtagen fra de gruppers repræsentation på folkehøjskolerne. Tværtimod ønsker vi at udvikle de støtteordninger, der er, sådan at det netop bliver muligt at deltage i højskoleophold på almindelige folkehøjskoler sammen med andre elever, og at det netop ikke bliver et særskolehensyn, nærmest tværtimod.

Til det vil jeg også nævne, at jeg har rejst spørgsmålet over for Folkehøjskolernes Forening, som ikke helt kan genkende den fremstilling, som De Samvirkende Invalideorganisationer giver, eller eleverne for den sags skyld, for de oplever, at der er en imødekommenhed.

Jeg synes, at forskellen mellem foreningens opfattelse og organisationernes opfattelse er så stor, at det er nødvendigt at sætte et udviklingsarbejde i gang, som gør det muligt for handicappede og udviklingshæmmede at deltage i folkehøjskolernes kurser, men også at deltage sammen med andre, som ikke har den samme

type af handicap eller udviklingshæmning, fordi det for begge parter givet vil være en berigelse, at mangfoldigheden også på den måde øges i form af elevgrundlaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forhandling om redegørelse nr. R 8: Trafikministerens redegørelse af 15. december 1999 om byernes trafik.

(Redegørelsen anmeldt 15/12 99. Redegørelsen givet 15/12 99. Meddelelse om forhandling 15/12 99).

Forhandling

Erling Christensen (S):

Trafikministerens redegørelse ligger smukt i forlængelse af den decentraliseringsproces på vejområdet, som vi igangsatte ved amternes overtagelse af mange kilometer statsveje for et par år siden.

Trafikministeren har ønsket at få en debat om byernes trafik forud for førstebehandlingen af L 156 om ændring af færdselsloven, som er næste punkt på dagsordenen og i det hele taget at få primærkommunernes ansvar for de lokale veje gjort mere tidssvarende, også ved at kombinere trafik, trafikikkerhed og miljø i bred forstand, og samtidig gøre det mere demokratisk ved at skabe en trafikudvikling mere i overensstemmelse med befolkningens ønsker.

Det forstår jeg godt. Sådan ønsker vi i Socialdemokratiet at det skal være. Det er nemlig en udmærket redegørelse, ministeren har lavet. Der er gode forklaringer på forudsætningerne, der ligger til grund for ændringen af færdselsloven, som vi skal behandle om lidt, og derfor